

Општи део - Друштво

Промена правне форме друштва

Појам – скуп правних радњи преласка друштва из једног у други организациони облик, уз задржавање истог субјективитета, исти положај 3. лица

Субјект промене

- начело – свако друштво, па и предузетник
- забране – 1) друштву у ликвидацији 2) у стечају – само у реорганизацији 3) задрузи и пословном удружењу у друштво

Разлог

- прилагођавање потребама у пословању
- обавезност – кад друштво престане да испуњава услове постојеће форме (нпр. од с 1 ортаком)

Услови за промену правне форме

- они који се захтевају за оснивање нове форме
- одлука – увећана већина у скупштини доо и ад, једногласност у од и кд
- сагласност члана којем се укидају или умањују права, или увећавају обавезе
- регистрација нове форме – конститут. дејство

Последице

- 1) друштво усклађује акте са прописима за нову форму
- 2) друштво усклађује структуру капитала (нпр. замена удела за акције)
- 3) од у ад (доо) – образује органе
- 4) ортаци друштва претвореног у доо (ад) одговарају за обавезе до регистрације солидарно неограничено

Заштита несагласног члана

- право на иступање из друштва
- обавеза друштва да му исплати тржиш. вредност удела, ако му га други не купи

Статусна промена

Појам – скуп правних радњи, друштво преносилац преноси имовину са обавезама на друштво стицаоца, замена удела чланова преносиоца за уделе исте вредности у стицаоцу

Врсте – пријапајње, спајање, подела и издвајање

- припајање – стат. промена, припојеник се припаја припојоцу по основу уговора, престајући без ликвидације, замена удела, универзална сукцесија
- спајање – стат. пром., више друштава (спојеници) оснивају ново друштво, уговор, престајући без ликвидације, замена удела, универзална сукцесија
- подела – стат. пром., једно друштво (дељеник), деоба на више друштава (нова друштва), одлука (план деобе), престајући без ликвидације, замена удела, нова друштва универзал. сукцесори за свој део имовине и обавеза
- издвајање – стат. пром., дељеник издваја део имовине и обавеза, пренос на ново или постојеће друштво, одлука, опстајући као правни субјект, замена удела

Разлози – повећање економске моћи, ефикасности пословања, ограничење ризика (нпр. у деоби)

Учесници

- свако привредно друштво и други привред. субјект (нпр. јавно предузеће, задруга, друштва слободних занимања)
- забране – 1) друштво у ликвидацији, а у стечају само у реорганизац. 2) задруге само са задругама 3) специј. друштва само са својом врстом

- дозвола – 1) у случају концентрације – сагласност Комисије за заштиту конкуренц. 2) за банке и осигур. друштва НБС 3) за берзе – Комисија за хов

Услови за статусну промену

- финансијски услов – утврђивање сразмере замене, обавеза процене, посебан финанс. извештај
- правни услов – 1) закључење уговора о припајању (спајању), одн. доношење одлуке (плана) о деоби (издвајању) 2) кад се оснива ново друштво – услови за оснивање

Поступак – редован и поједностављен

- предлог уговора (одлуке) управа својим друштвима (нпр. скупштини ад) са пратећим исправама (нпр. фин. извештај, процена)
- изгласавање у истом тексту уговора у свим друштвима: 1) једногласно у од и кд 2) увећаном већином у доо и ад
- прописана садржина уговора (одлуке) – нпр. процеза и сразмера замене
- форма – јавна исправа

Поједностављен поступак стат. промене

- суштина – изостављање појединих радњи...

- 2 случаја:

1) припојилац са уделом 95% у припојенику

* одлука само у скупштини припојеника и управе припојеоца

* услови – а) обавештење чланова припојеоца месец дана пре скупштине припојеника

б) чланови припојеоца са 5% удела не траже скупштину припојеоца

2) припојилац је једини члан припојеника

* не тражи се обавештавање

* довољна одлука скупштине припојеника

* не треба процена и сразмера замене удела

Побијање статусне промене

- појам – поништај одлуке учесника по тужби, укидање статусне промене (нпр. развргнуће)
- тужилац – 1) члан било ког учесника против било чије одлуке 2) члан управе учесника који би био одговоран због повреде прописа
- тужени – било које друштво учесник
- разлог – значајна повреда прописа
- искључење права на побијање – због сразмере замене; само право на доплату
- дејство усвајајуће пресуде

* повраћај у пређашње стање

* заштита 3. лица – међувремено право 3. лица (од регистрације стат. пром. до објаве пресуде) остаје, а сви учесници солидарно одговорни

* заштита учесника – међувремена права престалог друштва стицаоца (нпр. у спајању) расподељују се све учеснике сразмерно добијеном уделу сваког од њих

Правне последице статусне промене

- време наступања – регистрацијом
- врсте: 1) универзална сукцесија 2) чланови преносиоца постају чланови стицаоца 3) преносилац престаје без ликвидације 4) промена послодавца запосленима
- објашење универзалне сукцесије

* стицалац улази у правне односе преносиоца са 3. лицима

* стицалац настаје (нпр. спајањем, деобом) или му се повећава имовина и обавезе (нпр. припајањем)

* стицалац одговара за обавезе престалог преносиоца

- одступања од универз. сукцесије:
- у издвајању: **1)** подељено друштво (преносилац) одговара за обавезе које нису прешле на стицаоца; **а 2)** стицалац (нпр. ново друштво или припојилац) одговара за стечене обавезе до вредности стеченог дела имовине (ограничено)
- у деоби:

* за *распоређене* обавезе – 1) примарна одговорност стицаоца целом имовином за стечене обавезе 2) супсидијерна одговорност свих стицалаца до вредности свог дела имовине стеченог од престалог друштва (ограничено)

* за *нераспоређене* обавезе – солидарна одговорност свих стицалаца до вредности свог дела имовине стеченог од престалог друштва

Заштита чланова учесника стат. промене

- начини заштите – обавештавањем, гласањем и парницом
- обавештавање

* сваки учесник обавештава своје чланове 60 дана пре скупштине

* начин – објава на интернет стр. учесника и регистра

* увид члана у све исправе до скупштине

- гласање

* од (кд) – једногласност; глас против спречава стат. пром.

* доо (ад) – **а)** већинско одлучивање; мањина не спречава стат. пром. **б)** два права несагласног члана: **1)** на доплату и **2)** на исплату

* право на доплату – не спречава стат. промену; максимум 10% номиналне вредности удела у преносиоцу

* право на исплату – тржишна вредност удела у преносиоцу; сопствени удео стицаоца - солидарна одговорн. управе за тешку кривицу

Заштита поверилаца у стат. пром.

- последица – промена дужника; не тражи се сагласност повериоца, као у грађанс. праву

- начини заштите – обавештавањем, посебним начинима, судским путем и одговорношћу стицаоца за обавезе преносиоца
- обавештавање - објавом као и чланова и лично писмено великих поверилаца (2.000.000 дин.)
- посебна заштита

* право повериоца да тражи од сваког учесника (не само од свог дужника) да му пружи заштиту

* услов – угроженост намирења и нужност заштите од погоршања положаја повериоца после регистрације

* средства удовољавања захтеву – средство обезбеђења (нпр. гаранција, јемство), измена или раскид уговора, одвојено управљање имовинама до намирења и др.

- судска заштита – **а)** тужбом у парници **б)** могућност суда – привремена обустава статусне промене
- искључење заштите – 1) 1.и 2. стечајни ред 2) обезбеђени повериоци

Заштита ималаца терета

- нпр. залога, плодоуживање...
- терети остају на оптерећеним предметима (право следовања)

* терет на уделу члана – оптерећује замењени удео члана у стицаоцу

* терет на ствари преносиоца прати ствар и код стицаоца

Порези

- олакшице: 1) ослобођење обавезе или 2) одлагање наплате

- ослобођење чланова преносиоца
- * пореза на капитални добитак, ако им се повећа тржишна вредност удела у стицаоцу
- * пореза на пренос апсолутних права – замена удела није пренос
 - ослобођење друштва стицаоца: 1) пореза на пренос апсолутних права на добрима стеченим од преносиоца (нпр. непокретности, пловила...) 2) пореза на додату вредност за стечену робу од преносиоца
 - одлагање пореза на капитални добитак до часа препродаје пре законског рока (10 год.)

Групе друштава

Појам – скуп друштава, сваки члан посебан правни субјект, сви чине једну економску целину, подређену једном центру одлучивања

Положај групе

- група није правно лице
- групи се признаје привид правног субјективитета у прописаним ситуацијама (нпр. консолидован порез на добит)

Врсте

- начин повезивања – капиталске, уговорне и мешовите
- начин одлучивања – са хијерархијском структуром и са равноправношћу чланова
- врста делатности – холдинг и концерн
- посебна врста – узајамно учешће (непосредно и посредно – кружно); део капитала привидан

Правни режим

- општа правила – као да су чланови самостални
- забрана повреде анти-монополског права

Уговорне групе

Врсте – са хијерархијском структуром и са равноправношћу чланова

Посебан режим за групе са хијерархијском структуром

Уговор о контроли и управљању

- појам уговора – налози у интересу групе
- форма

* писмена, регистрација и објава у регистру

* измена – као за закључење (паралелизам)

- престанак

* на одређено време – истеком рока

* на неодређено време – отказом 30 дана пре краја пословне године; престанак

истегом год.

Обавезе контролисаног друштва

- да извршава налоге члана управе контролног друштва
- ако је по уговору потребна за налог сагласност управе к-саног друштва, а она не одговори у разумном року, одмах обавештава к-лно друш.
- обавеза извршења налога ако добије налог управе к-лног друштва

Обавезе чланова управе контролног друштва

- посебне дужности не само према свом друштву, него и према к-саном друштву
- управа к-саног друштва не одговара за штету свом друштву у извршавању налога контролног друштва

Заштита спољних чланова к-саног друштва

- појам спољног члана – није к-ролно друштво, ни његов члан
- два права: 1) на накнаду 2) на иступање, или замену удела

- право на накнаду
- * мора бити уговорена
- * прописан минимални износ – просечна дивиденда у претходне три године...
- * право да суд преиспита уговорену висину
- * ако суд утврди да је накнада прениска, к-сано друштво може да раскине уговор без отказног рока

- право на иступање
- * продајом удела к-ролном друштву, или
- * заменом за удео у к-ролном друштву

Заштита поверилаца к-саног друштва

- одговорност к-тролног друштва за дугове к-саног д. у случају престанка уговора
- право повериоца да од к-лног друштва добије намирење или обезбеђење
- искључење заштите – 1. и 2. стечајни ред и обезбеђени повериоци

Порески значај групе

- 2 пореске олакшице
- порез на добит за целу групу
- * консолидовани год. фин. извештај
- * пребијање добити једних чланова са губицима других
- * услов – најмање 75% учешће у капиталу
 - олакшице у порезу на додату вредност
- * међусобан промет по трансферним ценама
- * услов – учешће бар 25% у капиталу

Престанак друштва

Начини – статусна промена, стечај, ликвидација

Опстанак друштва као правног лица у поступку престанка до брисања

Субјект стечаја – инсолвентно правно лице

Субјект ликвидације – солвентно правно лице

Стечај

Појам – заједничко намирење, инсолвентни дужник, опште извршење, престанак уз могућност опстанка у реорганизацији

Поређење са извршним поступком – опште извршење

Начела – општост намирења и равноправност поверилаца

Субјект стечаја

- само правно лице; не и предузетник
- забрана стечаја: државе, територијалне јединице, јавне агенције, организације претежно финансиране из буџета
- одговорност оснивача за обавезе „стечајно неспособних“ лица

Стечајни разлог

- инсолвентност
- * трајнија (утврђена) – обустава плаћања 30 дана или неиспуњавање обавеза 45 дана
- * претећа – дужник учини вероватним да неће моћи да испуни обавезе
- * претпостављена – поверилац није могао да се намири у извршном поступку
 - презадуженост
 - непоступање по плану реорганизације, или његово преварно закључење

Предлагач – стечајни поверилац (осим због презадужености), дужник и ликвидационих управника (због презадужености)

Сврха стечаја – 1) што повољније намирење поверилаца 2) заштита дужника

Врсте - банкротство и реорганизација

- одлучују повериоци – прво поверилачко рочиште
- врсте реорганиз. – санациона и ликвидациона

Отварање стечаја

- момент отварања - истицање огласа на огласној табли суда
- статусне последице

* дужник задржава правну способност до брисања („у стечају“)

* дужник задржава пословну способност, али ограничено (сврха што повољније намирење)

* престају сви органи дужника; преузима им функције стечајни управник

* послови великог значаја – само уз сагласност одбора поверилаца

* одговорност за штету стечајног управника услед намере или грубе непажње

Суштина поступка стечаја

- ако се не изгласа план реорганизације – банкрот
- суштина банкрота – уновчење имовине и њена деоба повериоцима

Добровољна ликвидација

Појам ликвидације уопште – скуп радњи, престанак солвентног друштва, потпуно намирење

Претварање у стечај – због презадужености (обустава ликвидације и предлог суду)

Ликвидациони субјект – само правно лице

Врсте – добровољна и принудна

Добровољна ликвидација

- појам

- одлука

* доношење - једногласно у од (кд), 2/3 у доо, већина пристуних у ад

* регистрација и објава огласа

* последица објаве – забрана свих исплата и поделе имовине члановима друштва до потпуног намирења поверилаца

- ликвидациони управник

* именовање одлуком о ликв., иначе постојећи законски заступник друштва

* посао – завршетак започетих послова, намирење поверилаца, расподела остатка

члановима

* права – накнада за рад и трошкова

* одговорност за штету члановима и повериоцима у вршењу функције

- заштита поверилаца

* забрана исплате и расподела имовине члановима

* објава огласа у трајању од 90 дана и писмени позив сваком познатом повериоцу

* позив повериоцима да пријаве потраживања – још 30 дана од истека објаве

* пропуштање рока – преклузија

* не пријављују се потраживања у извршној исправи, у текућим парницама и она

током ликвидације

Добровољна ликвидација – наставак

- утврђивање потраживања

* листа пријављених потраживања

* оспоравање по основу и висини

* листа признатих и оспорених потраживања

* обавештавање пријавилаца оспорених потраживања

* рок за тужбу за утврђење 15 дана по обавештењу, иначе преклузија

- почетни биланс и извештај

- * рок за биланс – 30 дана од почетка поступка
- * чланови усвајају – једногласно у од(кд), већином у доо (ад)
- * рок за почетни извештај – 150 дана од почетка; усвајају чланови као биланс
- * регистрација извештаја, па намирење поверилаца
 - обустава ликвидације
- * право чланова
- * одлука – као о ликвидацији
- * услов – потпуно намирење свих тражбина (и оспорених)
- * регистрација
- * последица – друштво опстаје
 - окончање ликвидације
- * завршни биланс – предлог за расподелу остатка
- * чланови усвајају биланс и доносе одлуку о окончању
- * регистрација ликвидације – брисање друштва

Одговорност после брисања друштва

- ортаци у од (кд) одговарају неограничено солидарно
- чланови доо (ад) – одговарају до вредности удела
- застарни рок за тужбу – 3 године од брисања

Принудна ликвидација

Разлози – 1) судска забрана делатности, а друштво не почне вољну ликвидацију у року од 30 дана 2) пресуда да се друштво брише због лажног седишта, а стварно се не пријави за 30 дана 3) свођење ОД на једног члана, а нови не приступи за 3 месеца 4) пад капитала АД (ДОО) испод миним., а не допуни се за шест месеци 5) неподношење два узастопна годиш. обрачуна НБС-у 6) др.

Регистраторово обавештење

- значај - упозорење друштву и др. лицима (нпр. повериоцима) о предстојећој ликвидацији
- начин – објавом на интерн. стр. друштва у регистру
- неотклоњив разлог – објава траје 30 дана
- отклоњив разлог – објава траје 90 дана, а друштво треба да отклони разлог
- протек рока (одн. неотклањање разлога) – покретање поступка одлуком о ликвидацији и објавом (траје 60 дана)

Последице покретања поступка

- у имену друштва – „у ликвидацији“
- органи друштва настављају до брисања
- забрана нових послова; само завршавање започетих
- забрана исплата и распеделе имовине члановима
- исплата дугова повериоцима и намирење тражбина од дужника
- забрана нових судских и управних поступака и прекид текућих
- презадуженост – обустава ликвидације и покретање стечаја
- забрана друштву уписа промене података (одн. одлуке да се обустави ликвидација)

О окончање поступка – брисање након 60 дана од почетка објаве

Заштита поверилаца: 1) чланови доо (ад) одговарају до примљених вредности 2) ортаци одговарају неограничено 3) контролни члан доо (ад) одговара неограничено